

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kannanotto 2/2021 maa- ja metsätalousministeriölle

ASIA: Peruseläinlääkäripalveluiden turvaaminen kohtuullisin kustannuksin kaikkialla Suomessa

Nykyisen eläinlääkintähuoltolain (765/2009) tarkoituksena on varmistaa kuntien järjestämien eläinlääkäripalveluiden saatavuus ja laatu sekä muiden eläinlääkäripalveluiden valvonta. Lisäksi lain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden turvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta.

Kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella. Lisäksi kunnan on järjestettävä eläinlääkärin käynnin eläintenpitopaikassa arkipäivisin virka-aikana mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu alueellaan pidettäviä hyötyeläimiä varten.

Kuntalaki (410/2015) yhtiöittämisveloitteineen tuli voimaan 1.5.2015. Sen seurauksena Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) kanta on ollut, että kunnan järjestämä peruseläinlääkäripalvelu kuuluu yhtiöittämisvelvollisuuden piiriin, jos palvelua olisi muutoinkin saatavissa.

Kuntalain mukaan yhtiöittämisvelvollisuutta ei ole, jos palvelujen tuotanto on vähäistä. Tätä säännöstä on tulkittu KKV:n perustelujen valossa hyvin tiukasti edellyttäen vähäisyyden lisäksi satunnaisuutta. Eläinlääkäripalveluita ei ole kunnissa tällä hetkellä yhtiötetty. Joissakin kunnissa on osia siitä ostettu ostopalveluina.

Eläinlääkintähuoltolain muutos on parhaillaan työn alla. Sen tavoitteena on selkeyttää julkisin varoin tapahtuvaa peruseläinlääkäripalveluiden järjestämistä kilpailulainsäädännön vaatimusten mukaisesti sekä uudistaa eläinlääkäripalveluita koskeva lainsäädäntö siten, että ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisvastuu säilyy julkisella sektorilla.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta katsoo, että

Peruseläinlääkäripalveluihin ja muihin kunnalle eläinlääkintähuoltolaissa säädettyihin tehtäviin (eläinsuojelu-, eläintauti- sivutuote-, elintarvikevalvonta ja terveydenhuoltopalvelut valtakunnallisiin terveydenhuoltojärjestelmiin) tarvittavat resurssit on turvattava koko maassa.

Jako tuotanto- ja seuraeläimiin on keinotekoinen. Mm. koiria ja hevosia on paljon myös työkäytössä. Ulkoistaminen onnistuu käytännössä vain sellaisilla alueilla, joilla on tarjolla päivystysaikaisia yksityisiä palveluita.

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain nojalla kunnaneläinlääkäri toimii myös itsenäisenä ammatinharjoittajana ja perii itselleen eläimen hoidosta virkaehtosopimuksessa määrätyn palkkion ja korvauksen eräistä kustannuksista, kuten hoitotarvikkeista ja lääkkeistä.

Eläinlääkäripalveluiden toimivuuden edellytyksenä on, että kunnaneläinlääkärille on tarjolla sopiva määrä laskutettavaa työtä. Pieneläinten eläinlääkintähuollon eriyttäminen johtaisi monella paikkakunnalla työn määrän vähenemiseen ja tulojen vähäisyyteen, mikä vähentäisi eläinlääkäreiden kiinnostusta näihin virkoihin. Päivystyksen sujumiseksi on tärkeää ylläpitää riittävää määrää virkoja; toimivan päivystysalueen eläinlääkärimäärä on 5-8. Päivätyönään ainoastaan tuotantoeläimiä hoitavien eläinlääkäreiden ammattitaito ei säily päivystykseen tulevien pieneläinpotilaiden hoitoon vaadittavalla tasolla. Näillä perusteilla yhtiöittämisvelvoite voisi ahtaasti tulkittuna romuttaa nykyisen järjestelmän toimintaedellytykset. LUKE:n tutkimusten mukaan se johtaisi myös hintojen nousuun, jolloin ei enää olisi taloudellisesti kannattavaa kutsua eläinlääkäreitä, ja eläimet jäisivät helposti hoitamatta tai siitä tingittäisiin. Tämä vaarantaisi eläinten hyvinvointia.

Pitkät maantieteelliset etäisyydet ja vähäinen eläintilojen määrä nostavat niin tiloilla tapahtuvan hoidon kuin valvonnan kustannuksia meillä enemmän kuin muissa Euroopan maissa. Tuotanto- ja lemmikkieläinlääkinnän sekä valvonnan eriyttäminen lisääisi eläinlääkäreiden kokonaismatkustustarvetta entisestään ja tuhlaisi resursseja. Eläinlääkintäjärjestelmän muutokset uhkaavat tästä syystä koko kotieläintuotantomme kilpailukykyä. Muutokset johtavat myös virkaeläinlääkäriverkoston harvenemiseen ja päätoimisten virkaeläinlääkäreiden määrän lisäämistarpeeseen.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta katsoo, että peruseläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinten omistajille aiheutuvat kustannukset pysyvät kohtuullisina. Eläinten sairaudenhoito sekä terveydenhuolto tulee voida pitää riittävällä tasolla kaikkialla Suomessa. Julkisille eläinten sairaudenhoito- ja terveydenhuoltopalveluille maksettavaa tukea ei tule katsoa kilpailun esteeksi vaan palveluiden saatavuuden turvaamiseksi.

Yhtiöittämistä tulisi voida vaatia vain niissä tapauksissa, joissa kaikkia kunnan eläinlääkintähuoltolain mukaisia palveluita on muutoinkin saatavissa. Kunnan vastuulla oleva eläinlääkintähuolto pitää pystyä järjestämään kokonaisuuden kannalta järkevällä ja toimivalla tavalla sekä oman henkilöstön että ostopalveluiden voimin. Kunnille ei voi jättää järjestämisvelvoitetta vain huonosti kannattavien tai muille palveluntarjoajille sopimattomien tehtävien osalta. Kokonaisuuden kannalta järkevällä ja toimivalla tavalla järjestetyt kohtuuhintaiset eläinten terveyden- ja sairaanhoitopalvelut ovat tuotantoeläinten hyvinvoinnin edellytys.

Neuvottelukunnan puolesta

Seinäjoella 30.09.2021

Olli Ruoho

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan puheenjohtaja